

Dok crnogorski ekolozi zajedno sa građanima koji žive u blizini rijeka mjesecima protestuju protiv gradnje malih hidroelektrana i traže moratorijum na dalju gradnju, mnogo manje pažnje javnosti privlače vjetroelektrane, kojih će u budućnosti, ako je suditi po najavama iz Vlade Crne Gore, biti sve više.

Vjetroelektrana koja za sada jedina u Crnoj Gori proizvodi struju za tržište je VE Krnovo koja ima 26 vjetrogeneratore (vjetrenjača) instalisane snage 72 megavata i koja je puštena u rad prije dvije godine. Završen je probni rad vjetroelektrane na Možuri kod Ulcinja, a nadležni u toj opštini očekuju da bi ona u septembru trebalo da počne proizvodnju struje za tržište.

Kako su Radiju Slobodna Evropa (RSE) saopštili u Ministarstvu ekonomije, raspisan je tender za izgradnju nove vjetroelektrane, na Brajićima, na teritoriji opštine Budva.

Za gradnju tog postrojenja godinama je zainteresovana njemačka kompanija WDP Europe, ali, kako ističu u Ministarstvu ekonomije, u igri su i investitori iz drugih država.

“Interesovanje je već iskazano od strane nekoliko velikih energetske korporacije iz zapadne i sjeverne Evrope, a očekuje se i učešće kineskih i bliskoistočnih kompanija, kao i na gotovo svim tenderima do sada”, saopšteno je RSE iz Ministarstva ekonomije Crne Gore.

Ko su vlasnici?

No, zanimljiva je struktura investitora, odnosno vlasnika kompanija koji su već uložili svoj novac u vjetroenergiju u Crnoj Gori.

Vjetroelektrana Krnovo u vlasništvu je kompanije Krnovo Green Energy, koja je zajedničko ulaganje francuske kompanije Akuo i kompanije Masdar iz Abu Dabija koji je vlasnik 49 odsto akcija.

Krnovo je Masdarova treća vjetroelektrana, nakon što su prethodno izgradili vjetrogeneratore na Sejšelima i u Samoju.

Prema zvanično nepotvrđenim informacijama, koje su se nedavno pojavile između ostalih i u dnevnom listu Dan, iza kompanije Masdar stoji jedan od najpovjerljivijih savjetnika kraljevske porodice u Ujedinjenim Arapskim Emiratima (UAE) i čelnik engleskog fudbalskog kluba “Manchester siti” Kaldon al Mubarak.

Vjetroelektrana na Možuri je vlasništvo malteške kompanije Enemalte. Oprema sa 23 vjetrogeneratore je uvezena iz Kine, a cijeli sistem je u vjetroelektranu povezala takođe kineska kompanija “Shangai Power Electronics”.

Iako iz države tvrde da je sve transparentno, Srđan Perić iz nevladine organizacije KOD u izjavi za RSE primjećuje, međutim da nedostaju važni podaci o kompanijama koje su vlasnici pojedinih postrojenja.

“Česte su promjene u vlasništvu u ovoj vrsti objekata, a to je za posebnu brigu. Prema

podacima Centralnog registra privrednih subjekata u Crnoj Gori (CRPS), kompanija koja upravlja VE Krnovo je do sada imala 14 promjena upisa vlasništva. Kada dođete do dva temeljna osnivača (Akvo i Masdar enerđži) vi dođete do dvije ključne firme za koje ne postoje podaci u CRPS-u", pojašnjava Perić.

Jedna vjetroelektrana kao 13 mini elektrana

Vlada se u maju ove godine pohvalila rekordnom proizvodnjom električne energije od oko 82 miliona kilovat sati (KWh), uz podatak da je 28 posto te energije proizvedeno u vjetroelektranama Krnovo i na Možuri.

Takođe, prema izvještajima Crnogorskog operatera tržišta električne energije (COTEE) samo jedna vjetroelektrana, ona na Krnovu proizvede više struje od svih 13 mini elektrana koje proizvode struju za tržište.

Proizvođačima struje iz vjetroelektrana i mini hidroelektrana je na ime podsticaja za proizvodnju struje iz obnovljivih izvora do sada iz budžeta, dakle novcem crnogorskih građana, isplaćeno preko 15 miliona eura, pokazuju podaci Crnogorskog operatera tržišta električne energije, dok su oni državi, po osnovu koncesione naknade do kraja jula prošle godine platili svega 771.000 eura.

Svjetski fond za prirodu: Zaustaviti mini elektrane u Crnoj Gori

Dakle, pitanje je koliku zapravo cijenu građani plaćaju za struju iz vjetroelektrana?

Stručnjak za oblast energetike Strahinja Bulajić za RSE kaže da je struja proizvedena u vjetroelektranama preskupa, a da bi potkrijepio tu tvrdnju, Bulajić izvodi slijedeću računnicu: "Prema zvaničnim podacima Hidroelektrane Perućica godišnje proizvede 930 miliona kilovat sati a dvije vjetroelektrane Krnovo i Možura 314 miliona KWh, dakle tri puta manje od Perućice. Ako je cijena kilovata iz Perućice maksimalno 2 centa po kilovatu to znači da građani za tu struju godišnje plate ukupno nešto preko 18 miliona eura, dok vjetroelektranama za dvije trećine manje proizvedene struje ali po cijeni od 9,6 centi po KWH platimo preko 30 miliona eura. Ovo sve navodim zbog građana, čisto da znaju šta znači ta subvencija", poručuje Bulajić.

Višemilionska zarada

Sa druge strane, ovaj biznis je vrlo isplativ za investitore.

Srđan Perić iz organizacije KOD navodi podatak da su vlasnici Krnova uložili 120 miliona eura, da je njihov godišnji profit oko 20 miliona eura što, kako ističe Perić znači da će za 17 godina državne koncesije, zaraditi nekoliko stotina miliona eura.

Uz to, država im punih 12 godina garantuje otkup struje po subvencioniranoj cijeni.

"Vrlo je važno istaći da je struja, odnosno subvencije koje kao građani plaćamo vlasnicima vjetroelektrana i mini HE skuplja nego što bi bilo da smo kupovali struju iz izvoza. Kada bi

smo uzeli u obzir podatak da smo za prva četiri mjeseca Krnovu dali 4,3 miliona Eura to bi značilo 430 novih radnih mjesta po reperima Svjetske banke. To bi bile mjere razvoja a ovo su prosto subvencije za prebogate ili domaće tajkune sakrivene iza nekih stranih firmi ili za multinacionalne korporacije”, ističe Perić.

Izvor: slobodnaevropa.org